

L'ART MES ANTIC de Catalunya!

A la prehistòria no tenien paper ni llapis. Quan volien fer dibuixos, els nostres avantpassats triaven una paret de pedra, i la decoraven amb colors que obtenien de la natura. Al nostre país van fer moltíssimes obres. Mireu si són importants, que des del 1998 estan considerades Patrimoni Mundial!

Les pintures fetes sobre roques s'anomenen **art rupestre**. I les que hi ha a Catalunya són molt antigues: tenen **entre 10.000 i 3.000 anys!** Se'n van fer per tota la costa mediterrània, i per això també se les anomena **art llewantí**. O sigui, de llewant, el punt per on surt el sol.

PINTAR EN TEMPS DE CANVIS

Les figures de personatges i animals les van pintar en un **moment molt especial**. Just en aquell temps, les tribus prehistòriques de caçadors i

recol·lectors començaven a convertir-se en agricultors i ramaders. Per ells, la pintura era un **mitjà de comunicació**, com per a nosaltres les revistes, la tele o internet. Els servia per marcar els punts més significatius del seu entorn, com **els llocs sagrats** on hi feien cerimònies. I també els permetia enregistrar tot allò que era important en la seva cultura. Així mantenien les tradicions i la memòria dels **fets més rellevants** que els havien passat.

SORPRESES INFINITES

Sovint es troben noves pintures en barrancs remots. Fa poc es va localitzar aquest conjunt de Cocó de la Gralla, al Parc Natural dels Ports. A l'abric de pedra hi ha dibuixades 69 figures. Entre elles hi ha 27 caçadors armats amb arcs, com els de la imatge ampliada de la rodona.

1 QUÈ PINTAVEN?

Com en èpoques encara més antigues, els pintors representaven **diversos tipus d'animals**: cérvols, cabres, toros... Però la gran novetat és que també hi apareixen personatges humans, que sovint són **els grans protagonistes** de les obres. Generalment són escenes de caça, però també hi ha algunes escenes de dansa, rituals o lluites de guerrers... Són **escenes amb molt moviment**: gairebé semblen un còmic!

2 COM HO FEIEN?

Els pigments els aconseguien **esmicolant minerals**, com l'òxid de ferro i el manganès, i també trinxaven el carbó vegetal. Així aconseguien els colors **vermell, negre i blanc**. De vegades feien servir més d'un color, però mai no els barrejaven. Per aplicar les pintures **feien servir pinzells**, plomes o directament els dits. Les figures que pintaven eren de mida petita: normalment fan entre 2 i 25 centímetres.

En total, fins avui a Catalunya s'hi han descobert **132 conjunts d'art rupestre**. Penseu que fa vint anys, quan les pintures van ser declarades Patrimoni Mundial per les Nacions Unides, només se'n coneixien 62!

UN TRESOR EN PERILL

Totes aquestes troballes **són molt delicades**. Recordeu que les van fer amb pigments naturals, i que s'han passat **milers d'anys a l'aire lliure**, sota la pluja i el vent! Segurament

n'hi devia haver moltes més que han desaparegut per sempre, enduent-se els seus secrets. Ara cal assegurar-nos que les que han perdurat puguin fer-ho durant molt temps més.

Quan se'n troben de noves, cal **netejar-les i conservar-les**. Primer s'estudien a fons, i quan se sap del cert que són valuoses, es protegeixen amb un tancat. De tot això se'n cuida el Departament de Cultura de la Generalitat, a través del seu Servei d'Arqueologia i Paleontologia.

Finalment, es programen visites per a que tothom les pugui apreciar. Però en els darrers anys, la mà de l'home ha estat **la principal destructora** d'aquest llegat preciós.

PRESERVEM UN ART ÚNIC

Les pintures són una font única de **coneixement del passat**. Entre tots podem aconseguir que els que vinguin darrere nostre en gaudeixin com ho fem nosaltres. Anem amb compte de no fer **res que pugui malmetre-les!**

2 MONTBLANC

L'espai natural de les Muntanyes de Prades és ple de serres i barrancs. S'hi han trobat **més de 20 conjunts d'art rupestre**, i cada any se'n descobreixen de nous. De moment se'n poden visitar només tres, amb rutes guiades, perquè arribar als altres **és massa difícil**. La sort és que al Centre d'Interpretació que hi ha a la vila de Montblanc podeu visitar **una gran exposició** per conèixer a fons aquest art tan enigmàtic. Hi trobareu **set reproduccions** a mida real dels abrics més importants i les seves pintures. A la imatge, la gran cabra del jaciment del Mas d'en Llord.

3 ULLDECONA

El conjunt de pintures dels Abris de l'Ermita és extraordinari. Fa gairebé **500 metres** de llargada, i en diversos abrics hi ha **386 figures diferents**. Entre elles hi ha 82 representacions d'animals, i 111 arquers. Caram, quina colla! Les cingleres escarpades devien ser un escenari perfecte per a **la captura d'animals!** Probablement en aquest indret tan especial també s'hi reunien per **celebrar-hi rituals**.

LA RUTA DE L'ART RUPESTRE

Oi que us agradaria visitar tots aquests jaciments? Al web <http://patrimoni.gencat.cat/artropestre> hi trobareu informació sobre totes les pintures rupestres de Catalunya. Hi ha molts **vídeos, textos i un mapa** amb els jaciments, a més de tota la informació pràctica que us cal per anar a visitar-los. No us els perdeu, valen molt la pena!

1 EL COGUL

La Roca dels Moros és un dels jaciments rupestres més importants de la Península Ibèrica. Els humans van visitar aquest abric de roca durant **més de 5.000 anys**, i hi van fer una pila de pintures. Es creu que va ser un **lloc de culte religiós**, on tant les tribus de caçadors com

els grups posteriors d'agricultors i ramaders van deixar constància de **les seves creences**. Hi ha 42 figures (caçadors, cèrvols, braus i cabres), i més de 260 elements gravats sobre la roca. Al Centre d'Interpretació hi trobareu una exposició que **dóna les claus per entendre el jaciment**.

LA DANSA DE LA VIDA

Aquesta és la escena més extraordinària del conjunt del Cogul. Un **grup de dones** amb faldilles i els pits a l'aire envolten la figura petita d'un home que té un penis molt gran. Es creu que es tracta d'un ritual per afavorir **la fecunditat**.

